

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
20. DEC.
1988
Letnik XLIII.
Štev. 62 (2422)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil.
700 din
P. b. b.

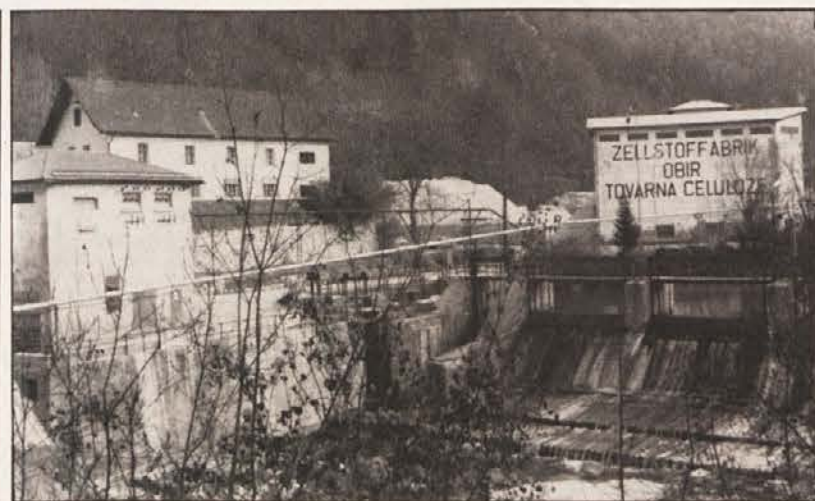

Janez Wutte-Luc 70

Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc bo 26. decembra t.l. obhajal svoj 70. rojstni dan. V ta namen je Zveza slovenskih organizacij minuli petek v hotelu Obir v Železni Kapli priredila posebno svečanost, na kateri so Janezu Wutte-Lucu k življenjskemu jubileju čestitali predsednik nadzornega odbora ZSO Lipej Kolenik (glej sliko), zastopniki vključenih organizacij, generalni konzul SFRJ v Celovcu Borut Miklavčič, predstavniki borčevskih združenj iz Ljubljane in obmejnih občin.

Poleg predsednika ZSO dipl. inž. Feliksa Wieserja so o delu in zaslugah tov. Luca spregovorili še drugi navzoči, ki so slavljencu izrazili tudi svoje priske čestitke, katerim se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika. O svečanosti bomo posebej poročali.

slika: Kokot

Deželni svetnik Schiller: „Obir je bil kooperativen!“

Slika: Mohar

Uradna ugotovitev: „Obir ne ogroža zdravja ljudi!“

Deželni svetnik za varstvo okolja Herbert Schiller ter strokovna uradnika ustreznega oddelka deželne vlade Kohlmaier in Hellig so na tiskovni konferenci v Železni Kapli ugotovili, da je Tovarna celuloze Obir na Rebrci v roku, ki ga je določilo okrajno glavarstvo Velikovec na posebni obravnavi po obrtnem pravu, realizirala vse predpisane ukrepe za zmanjšanje onesnaževanja okolja. Hellig je ugotovil, da „se Obir drži vseh za zdravje

prebivalstva predpisanih mer“, univ. prof. Kofler, ki je svojčas sprožil povod za razpravo, pa je dostavil: „Zdaj prebivalstvo ni več ogroženo!“

To so najvažnejše izpovedi, ki dokazujejo, da je bila tovarna Obir s svoje strani pripravljena vložiti mnogo denarja in poštornosti, da bi zagotovila nadaljnje delovanje za vso regijo tako pomembne tovarne. Tudi deželni svetnik Schiller je javno priznal, da je bila

tovarna Obir zelo kooperativna ter da je izredno hitro zadostila vsem predpisom. Poudaril je, da je Obir prevzel celo izgubo v višini 3 milijone šilingov mesečno, da bi le zmanjšal stopnjo onesnaževanja okolja predvsem z žveplovim dioksidom. Tako so v Obirju prešli na kurjenje z manj ožvepljenim kurilnim oljem, podaljšali so kuhanje celulozne mase s pol ure na štiri ure, spremenili pa so tudi način kuhanja. Posledici teh ukrepov sta zmanjšana koli-

čina pa tudi nižja kvaliteta celuloze, kar pa pomeni tudi manjši dohodek.

Prav te ugotovitve pa so zasenčile predstavitev posebne študije o kakovosti zraka v občini Železna Kapla-Bela. Vsi navzoči avtorji študije ter predstavniki deželne vlade so morali priznati, da sloni študija na podatkih iz prejšnje dobe (zaključena je bila marca t. l.) ter da izsledki študije trenutnemu stanju več ne ustrezajo.

(dalje na 3. strani)

Dan staršev na slovenski gimnaziji

Ob številni udeležbi staršev se je na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu v soboto dopoldne vršil občni zbor Združenja staršev. V ospredju so bila poročila predsednika Ivana Lukana ter ravnatelja gimnazije dr. Reginalda

Vospernika ter blagajnika dipl. trg. Franca Brežjaka. Glede lokacije dvojezične trgovske akademije je Lukan poudaril, da naj bi bila le-ta na slovenski gimnaziji, ravnatelj dr. Vospernik pa je dejal, da bi vsaka druga lokacija

ogrožala samostojnost akademije. Za predsednika so starši soglasno potrdili Ivana Lukana (namestnica Rozina Katz), soglasno pa so bili izvoljeni tudi ostali odborniki.

slika: A. Mohar

Krški škof Kapellari novi nadškof v Solnogradu?

Informacije, po katerih naj bi krški škof dr. Egon Kapellari postal solnograjski nadškof, dobivajo resno ozadje. Kot poročajo agencije bo o tem že danes razpravljala ministrski svet avstrijske vlade. Papež Janez Pavel II pa je avstrijskega zunanjega ministra Aloisa Mocka že obvestil o odločitvi v prid Kapellarija. Krški škof Kapellari se v tem vprašanju še ni izjasnil in je celo izjavil, da gre tu za špekulacije „ki so rezultat fantazije“. Medtem na Koroškem tudi že razpravljajo o Kapellarijevem nasledniku. Po najnovejših informacijah je prvi kandidat frančiškanski pater iz Lienza. Po vsej verjetnosti bo odločitev v zvezi z imenovanjem solnograškega nadškofa znana že jutri ali najkasneje v sredo.

Kje je

kika

?

KOMENTAR

dr. KRISTIJANA SCHELLANDRA

RESEN RAZMISLEK

Pred kratkim sta mesto Beljak in vodstvo dunajske Zentralsparkasse sklenila, da se bo beljaška hranilnica Villacher Sparkasse združila z dunajsko velebanko. Beljaška hranilnica z dobro mrežo podružnic po vsej Koroški in celo s postojanko na Dunaju spada med največje hranilnice v Avstriji in med največje banke na Koroškem. Zentralsparkasse pa je četrti največja banka v državi z največjim številom privatnih kontov in hranilnih vlog, kar ji na avstrijskem bančnem področju zagotavlja visoko rentabilnost in konkurenčnost, saj hrani visoko vsoto poceni vlog, ki ji pri kreditiranju privatnikov in podjetij omogočajo lepe dohodke od obresti.

Čeprav so bili za konkretno obliko te spojitve odgovorni predvsem politični vidiki (obe banki sta v vplivnem območju socialistične stranke), je ozadje te odločitve gospodarska osnova. Konkurenčna situacija v avstrijskem bančništvu je bila že doslej zelo zaostrena, saj je država na vrhu lestvice dežel z največjo gostoto bank: na približno 1000 prebivalcev je ena bančna poslovalnica. Z letom 1992, ko bo ustanovljen skupni evropski trg, se bo ta situacija še zaostрила. V mednarodni primerjavi so največje avstrijske banke majhne, v najboljšem slučaju srednje velike ustanove. Nevarnost, ki jim preti, pa v še večji meri preti majhnim in zelo majhnim bančnim ustanovam.

Primer beljaške hranilnice in „Zentralsparkasse“ naj bi bil povod za resnejše razmišljanje o bodočnosti tudi za slovenske denarne ustanove na Koroškem. Recept zavračanja predlogov, če so „z Dunaja“, in vztrajanja pri krajevnih vidikih brez potrebne upoštevanja novega razvoja okrog nas žal ne zadostuje za preživetje ob težkih pogojih, s katerimi bomo soočeni v vse večji meri.

ZA DRUGAČNO KOROŠKO! Poziv demokratični Koroški

Marca 1988 bodo volitve v koroški deželni zbor. Že danes je jasno, kakšen bo rezultat: tri v deželnem zboru zastopane stranke bodo obdržale politično oblast in bodo vladale tako kot doslej.

Ta monopol oblasti je bistveno oblikoval politično kulturo na Koroškem. „Koroško ozračje“ je po vsej Avstriji znano kot ozračje pomanjkljive demokracije in družbeno priznane desnoekstremistične propagande. S tem pa je zelo znižalo raven življenjske kvalitete v tej deželi.

Vrhovi SPÖ in ÖVP odgovorni:

- za politiko strankarskih izkaznic, ki daje prednost članstvu v strankah pred kvalifikacijo, in ki strankarsko nevezane postavlja v drugo vrsto;
- za stalno ohranjanje in forsiranje nemškega nacionalizma;
- za politiko, ki ogroža demokracijo v deželi, ustvarja ozračje netolerantnosti in ovira duhovno in kulturno življenje;
- za primitivno, proti duhovnim delavcem naperjeno sovražnost;
- za politiko, ki izločuje slovensko narodnost iz družbene skupnosti v segregacijo in geto;
- za nesocialno politiko, ki revnim samim pripisuje krivdo za revščino;
- za gospodarsko politiko, ki krepí centre in slabi periferijo;
- za politiko zdravstva, v katerem se bodo v bodoče zdravili samo še premožni ljudje;

● za politiko „dvotretjinske družbe“.

Posledice te politike čuti večina ljudi v tej deželi. Del teh ljudi se zna tu in tam braniti, protestirati ali pa organizirati opozicijo. To opozicijo sestavljajo pripradniki raznih strank in svetovnih nazorov, bolj ali manj – ali pa sploh ne – organizirani.

Vse te ljudi združuje več značilnosti:

- Odklanjajo monopol oblasti, ki ga imajo tri deželnozborske stranke.
- Siti so neumnega in nevarnega nemškega nacionalizma koroške uradne politike.
- Imajo precejšnjo moč, kadar pripravljajo posamezne akcije in gibanja.
- Nesposobni so, če gre za sodelovanje pri volitvah.

Opozicija je na žalost vse preveč razpršena, vse preveč razbita, tako da ne more spremeniti koroških razmer.

Na drugi strani pa so sile, ki se smatrajo za opozicijske – npr. vodstvo Koroške enotne liste – prav v šolskem vprašanju dokazale, da jim je v odločilnih trenutkih prav tako malo mar za mnenje prizadetih kot etabliranim strankam. Vse do trenutka, dokler se KEL ne bo izjasnila, kaj sodi o politiki ločevanja, ne bo verodostojna. Prav tako se

bodo morali Zeleno-alternativni ograditi od tistih treh/štirih poslancev, ki so glasovali za ločitev in s tem oslabili široko gibanje za skupno šolo.

Podpisani menimo, da imajo volitve v deželni zbor smisel samo, če bodo vse opozicijske sile kandidirale na skupni nadstrankarski in svetovnonazorsko široki volilni osnovi. Ali bomo poskusili skupno omajati zacementirano trostrankarsko enotnost v deželnem zboru ali pa bomo dovolili, da nas bodo že vnaprej izigrali enega proti drugemu in tako prepuščili izid volitev tistim, ki s svojo politiko monopola oblasti že danes preprečujejo vsakršno spremembo.

Zato pozivamo vse tiste, ki mislijo podobno kot mi, da ustvarijo široko volilno gibanje in da se znotraj svojih skupin zavzamejo za volilno zaveznitvo koroške opozicije.

Hočemo:

Koroško brez nemškega nacionalizma
Koroško brez revščine in brezposelnosti
Koroško brez jezikovnega ločevanja

Hočemo:

Koroško sodelovanja med narodnostima
Koroško duhovne in kulturne raznolikosti
Koroško dvo- in večjezičnosti
Koroško, ki nudi življenjske možnosti tudi tistim, ki živijo na periferiji

Skratka: Koroško, ki se nam je ne bo treba sramovati.

Predlagamo široko volilno gibanje vseh skupin, ki se strinjajo s to osnovo in z naslednjima dvema točkama:

- Kandidate, ki se strinjajo z vsebino te osnove, se po demokratičnem principu izvoli na zborovanju.
- Kandidati se obvežejo, da bodo v vseh važnih vprašanjih spoštovali sklepe, ki so bili sprejeti na demokratični osnovi.

Celovec, 19. 12. 1988

Ta poziv doslej podpirajo:

Dr. Dermuts Susanne	Sturm Tonči	
Darnhofer-Demar Edith	Šmid Mira	Kolenik Lipej
Einspieler Marjeta	Bach Morissa	Kordež Blaž st.
Mag. Gomos Georg	Busch Brigitte	Kukovica Franc
Gröblacher Milena	Pasterk Miha	Marenits Franz
Univ.-prof. Gstettner Peter	Schwarz Heinz	Messner Janko
Dr. Sturm Marjan	Stern Janja	Hanak Joschi
Dr. Wakounik Mirko	Stern Marija	Hartl Barbara
Kircher-Kohl Monika	Fasching Rosi	Dr. Jelen Stefan
Dr. Mračnikar Helga	Fischer Heino	Wutte Janez-Luc
	Goesch Barbara	Wutti Gabriel

Božična ponudba knjigarne „Drava–Naša knjiga“

Iščete darilo v zadnjem trenutku? Izberite si knjigo – kulturno darilo. Nudimo vam bogat izbor in vam pri izbiri radi svetujemo. Da bi vam olajšali odločitev, smo vam pripravili posebno božično ponudbo – izbor treh knjig po posebej ugodni ceni.

ANDREJ ŠUSTER
DRABOSNJAK: **Pasijon**
zapisala Magdalena Kokot
V platno vezana knjiga neoštevilčene strani, velik

format; 345 šil. Knjiga za ljubitelje slovenske besede, o kateri je Andrej Kokot zapisal: „Faksimilna izdaja materinega zapisa Drabosnjakovega Pasijona je gotovo lepa oddolžitev kulturno razgledani ženi, ki je na svoj način doprinesla k ohranitvi dragocene literarne zapuščine koroškega bukovnika.“

FRAN LEVSTIK:
Martin Krpan
V nemščino prevedla Helga Mračnikar. Ilustriral Klavdij

Palčič. Vezana knjiga z zaščitnim ovitkom; 38 strani, 112 šil.
Martina Krpana poznamo vsi. Predstavite to besedilo iz slovenske literarne zakladnice z živobarvnimi ilustracijami tržaškega umetnika Klavdija Palčiča Vašim nemško govorečim prijateljem, predvsem pa njihovim otrokom.

Na zeleni strehi vetra
Auf dem grünen Dach des Windes
Sodobna slovenska lirika. Slowenische Lyrik der

Odstop iz protesta proti K. Smolleju

Lado Hajnžič je te dni iz protesta odstopil od funkcije podpredsednika Kluba slovenskih občinskih odbornikov. Svojo odločitev je v razgovoru za Slovenski vestnik utemeljil s tem, da se nikakor ne more strinjati s Smollejevimi izjavami v zadevi Obir. „Sam sodelujem v delovni skupnosti za ohranitev tovarne Obir, moj oče je delal v njej, moj sin se poleti tam lahko zaposli. Zato mi je povsem nerazumljivo, kako se more Smolle poigravati z usodo delavcev in kmetov v tej regiji!“ Hajnžič je tudi dejal, „naj bi Smolle raje zahteval, naj vlada končno da denar, da bi Obir lahko začel izvajati svoj sanacijski in gradbeni projekt!“ Lado Hajnžič pa, kot sam pravi, tudi razmišlja, ali bi odstopil tudi kot mandatar EL v občinskem odboru. Preden pa se bo odločil, se namerava o tem pogovoriti še z nekaterimi domačini, do katerih čuti posebno obveznost.

H. Harrich v parlamentu

Članica deželnega vodstva zelenih na Koroškem Holda Harrich (slika) bo nasledila Herberta Fuxa na izpraznjenem poslanskem mestu v avstrijskem parlamentu. Po tednih čakanja je Fux pretekli četrtek le podpisal odstopno izjavo in tako Harrichovi omogočil pot v parlament. Holda Harrich bo v parlamentu zaprisegla predvidoma januarja 1989 in se bo med drugim – tako piše v izjavi zelenih – kot „sivi panter“ zavzemala za vprašanja upokoencev. Harrichova je upokojena bolniška sestra.

Poziv za prispevke

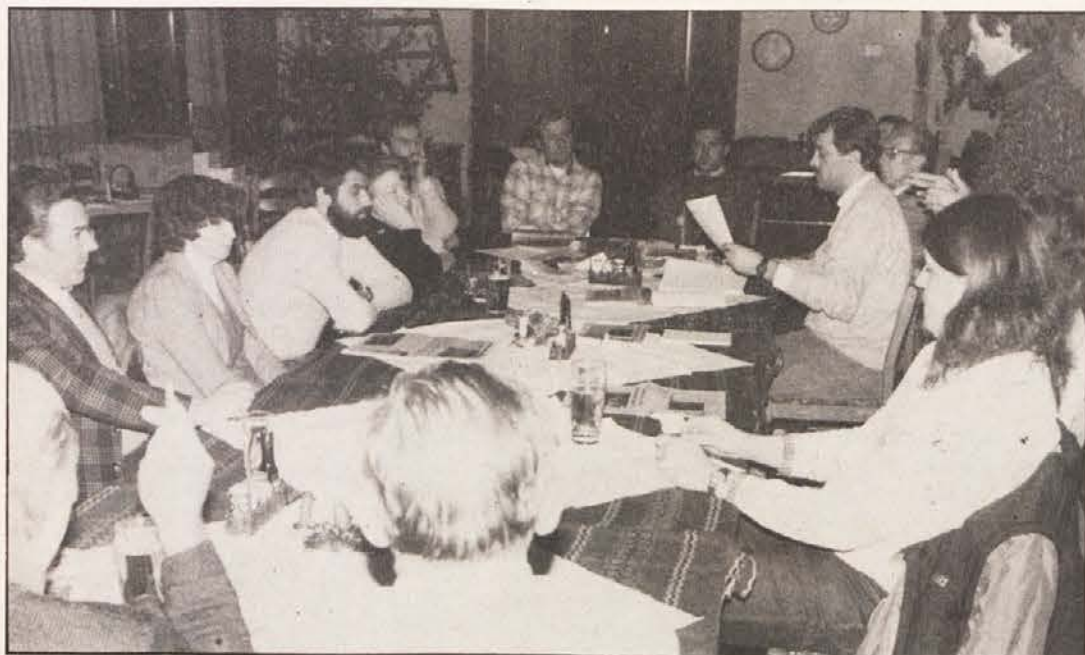
Izkušnje s procesi s „Heimatsdienstom“ kažejo, da je iskanje in dokazovanje resnice pri sodiščih dolgotrajen in drag proces. Zato prispevajte na konto „Pravna pomoč prof. Gstettnerju“ pri Zvezi-Bank, konto številka 33225.

Gegenwart. V platno vezana knjiga, zaščitni ovitek, 254 strani, 145 šil.
Prebiranje lirike ob dolgih zimskih večerih ogreje srce in dušo.

Vse tri knjige skupaj stanejo do 31. dec. namesto 610

samo 370 šil.

Želimo vam prijetne praznike in Vas obveščamo, da bo knjigarna zaradi inventure od 1. 1. do 9. 1. 1989 zaprta.

Z bralci sta razpravljala glavni urednik Lukan in predsednik ZSO Wieser.

Slika: Wieser

Vestnikov večer: Pohvale in kritične pripombe bralcev

Tudi Vestnikov večer v Globasnici je pokazal, da ljudje na podeželju vestno sledijo dogajanju v deželi, se pravi kulturnemu, političnemu, gospodarskemu pa tudi športnemu življenju, ter da jim je Slovenski vestnik zvest spremljevalec, hkrati pa tudi vir informacij. Razveseljivo je bilo tudi dejstvo, da je Slovenski vestnik priznan tako med ljudstvom kakor tudi s strani političnih dejavnikov, kar je ena izmed ugotovitev po globaškem večeru z našimi bralci.

Glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan P. Lukan je bralcem v Globasnici predstavil predvsem vsebinsko zasnovano listo, pri čemer je izpostavil, da se Slovenski vestnik ravna po novinarskih zakonitostih, ter da ni strankarski list. To pomeni, da imajo v Slovenskem vestniku prostor ideje, kar se zrcali tudi v tem, da so vsi članki posameznikov in tudi urednikov podpisani s pravimi imeni piscev. Bistvo nestrankarske usmerjenosti pa se zrcali prav ob občinskih portretih, v katerih so objavljena mnenja in stališča zastopnikov vseh strank oz. frakcij v občinskih svetih. Naši bralci so tako časopisno politiko vcenili za pozitivno in nam potrdili, da Slovenski vestnik prav v tem oziru odstopa od drugih listov, ter da s tem pridobiva na širini in ugledu.

Razprava je tekla tudi o tem, kako bi lahko še bolj učinkovito ustvarili ravnotežje prevladujočemu tisku v nemščini. Tudi v globaški razpravi pa je bilo jasno, da je

vizija ali želja po slovenskem dnevniku sicer zelo dobra, da pa še ni uresničljiva.

Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser je opozoril na možne še hujše pritiske na pravice narodne skupnosti po koroških deželnozborskih volitvah. „Kdo pravi, da Haider kot namestnik deželnega glavarja ne bi začel tudi diskusije o etničnem poroču? Bodo v občinah pri namestitvah uslužbencev začeli razpravljati o tem, ali je kandidat slovensko ali nemško govoreč?“ Wieser pa je v zvezi z deželnozborskimi volitvami tudi dejal, da ZSO pri volitvah ne bo mogla podpreti nobene stranke, ki je v parlamentu glasovala za ločitveni šolski zakon. „To poleg SPÖ, ÖVP in FP velja tudi za ZAL oz. KEL“, je dodal Wieser, „vsaj tako dolgo ne, dokler se KEL ne bo jasno distancirala od Smollejevega pristanka.“

V razpravi z globaškimi bralci je bilo veliko govora tudi o našem poročanju o namestitvi ločitvenih sten v globaški šoli. Župan Albert

Sadjak (ki je naš preurejeni list sicer zelo pohvalil in ugotovil, da je občinski portret izvrsten prikaz težav in možnosti Globasnice) se ob vsebino poročanja o tej zadevi ni obregnil (čeprav je kritiziral, da še premalo poročamo o Globasnici, predvsem z občinskih sej), dejal pa je, da so bili v to pač prisiljeni.

Odbornik EL Walter Gutovnik, je priznal, da je EL v Globasnici ravnala napačno, ko je skupno z ostalimi frakcijama glasovala za postavitev ločitvenih sten. Dodal je še, da bi EL brez vsake nevarnosti za koalicijo lahko glasovala tudi proti.

„Zato je bila to napaka, katere se je treba sramovati. Popraviti je seveda ni več mogoče, vendar sklepa ne bi mogli spremeniti. Toda to naj ne bo izgovor.“

Skupno z Gutovnikom so tudi drugi Globašani ugotovili, da je razvoj Slovenskega vestnika zelo pozitiven in razveseljiv, hkrati pa so navzočim urednikom izrazili svoje kritične pripombe in želje. Predvsem so nas kritizirali zaradi preskromnega poročanja o problemih kmetijstva in o položaju Slovencev v Italiji. Ti dve kritiki – pa tudi druge nasvete – bomo v bodoče upoštevali.

Andrej Mohar

Kremelj po dveh katastrofah

IZ MOSKVE POROČA ANTON RUPNIK

Dve leti in pol je tega, kar je (27. aprila 1986) v jedrski centrali v Černobilu eksplodiral četrti blok. Pet dni nismo iz uradnih virov izvedeli pravzaprav nič konkretnega. In ko je ves svet bil pokonci, ko so med prvomajskimi prazniki po vsej zahodni in južni Evropi strahoma opazovali, kako jim je narasla radioaktivnost, se v Kremlju še vedno niso hoteli zavedeti – še manj pa seveda priznati –, da se je v Černobilu zgodila katastrofa, ki ima globalne, skorajda svetovne razsežnosti in posledice.

Ko je Sovjetska zveza doživela černobilsko katastrofo, je bila kljub vsem Gorbačovskim poskusom z „glasnostjo“ še vedno zaprta, nezaupljiva in sumničava supersila, ki si nikamor ni dovolila, da bi ji kdo dokazoval kaj drugega, kot pa je sama uradno trdila.

Pred dnevi (7. decembra) je to veliko deželo prizadela še hujša tragedija, ko je potres porušil večji del severne Armenije. Naključje je hotelo, da je Mihail Gorbačov prav ta dan govoril pred generalno skupščino združenih narodov: tu je razgrnil dolgoročno vizijo sveta brez vojn in napadalnih orožij razglasil je skrčenje lastnih oboroženih sil za pol milijona in umik tisočev tankov iz srednje Evrope.

Tokrat se je pokazalo, da

je tudi v najhujši tragediji zelo pomembno, kakšno je splošno ozračje na političnem področju. Od Washingtona do Tokia in od Beograda do Stockholma so povsod začeli mrzlično organizirati pomoč, zlasti pa še reševanje ljudi, ki so jih zasule ruševine.

Če so v Moskvi v prvem trenutku nekako v zadregi še govorili, da bomo zmogli odstraniti posledice z lastnimi močmi, pa so kaj hitro tudi sprevideli, da bi si podrli ves ugled, ki ga je pridobila po vsem svetu Gorbačovska politika demokratizacije in „glasnosti“, če ne bi nebirokratsko, z odprtimi in hvaležnimi rokami sprejeli ponujeno pomoč, če ne bi na stežaj odprli svojih – več desetletij hermetično zaprtih – meja za tuja, tudi vojaška letala, če torej ne bi ravnali po človeško. In ironija usode je hotela, da je geslo, ki ga je v OZN razglasil kot temeljno vodilo kremeljske politike, namreč prednost splošno človeškega nad vsem idološkim, dobilo že tisti trenutek svojo preizkušnjo v praksi. Gorbačov in njegova vodilna ekipa sta ravnala dosledno, človeško.

Prav v tem pa je vendarle bistveni razložek med Černobilom in Armenijo. Armenska tragedija bo tako spodbuden dokaz za skladnosti načel in dejanj kremeljskega vodstva oziroma Mihaila Gorbačova.

J. Stanovnik zanikal vest v zahodnih časopisih

LJUBLJANA. – Predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik je pretekli četrtek zanikal vest, ki so jo objavili v zahodnonemških in avstrijskih časopisih. Ti namreč, sklicujoč se na Stanovnikov intervju z zahodnonemško agencijo DPA, navajajo, da se zavzema za večstrankarski sistem v Jugoslaviji in da sta socialistični model enostrankarskega sistema v Jugoslaviji že zastarela. Stanovnik je na to navajanje dejal, da ni bil točno citiran, sporoča Republiški sekretariat za informiranje v Ljubljani.

Predsednik Predsedstva Slovenije Janez Stanovnik

Arafat na obisku v Avstriji

DUNAJ. Včeraj je šef Palestinske osvobodilne organizacije in nanovo ustanovljene palestinske države Jaser Arafat sprispel na uradni obisk v Avstrijo. Sprejeli so ga predsednik dr. Kurt Waldheim, kancler dr. Franz Vranitzky in zunanji minister dr. Alois Mock. Avstrija novo palestinsko državo uradno ne bo priznala, je pa pripravljena, da dvigne status zastopstva PLO na Dunaju na nivo ambasade.

Obir: koncept predložen...

(nadaljevanje s 1. strani)

Seveda je izjave deželnega referenta Schillerja in uradnikov pristojnega oddelka deželne vlade potrdilo tudi poslovodstvo Tovarne celuloze Obir. Direktor dipl. inž. Feliks Wieser je lahko z zadovoljstvom ugotovil, da so zdaj tudi oblasti potrdile prizadevanja Obirja za ohranitev obratovanja tovarne. Ponovno je poudaril, da je Obir predložil sanacijski projekt v predpisanem roku, glede finančnega koncepta pa

je dodal, da bo lastnik Obirja, Slovenija papir, predložil dokončno finančno konstrukcijo najkasneje februarja 1989. Po Wieserjevi izjavi bo Slovenija papir proučil tudi ponudbo deželne vlade glede morebitnega prevzema tovarne v Beljaku, dodal pa je, da Slovenija papir še ni dobil podrobne pismene ponudbe. Wieser je tudi izjavil, da bo po njegovi presoji odločitev na vsak način sprejeta v prid Obirju. S strani deželne vlade pa je bilo tudi rečeno, da so Obirju

podaljšali rok za začetek gradnje po predpisih vodoparnega odloka. Obir mora torej začeti z deli najkasneje 1. julija 1989. Ob tem pa je Wieser ugotovil, da v tem primeru tovarna lahko nemoteno deluje vsaj do leta 1991. Vsekakor pa Wieser ocenjuje položaj in možnosti za Obir dosti bolj optimistično kot še pred nekaj tedni tudi zaradi tega, ker ima lastnik Obirja po krčevitih pogajanjih v zadnjih dneh že izdelan osnovni finančni koncept za sanacijo in izgradnjo tovarne.

Rücktritt aus Protest gegen Smolle-Außerung

Der Obmannstellvertreter des Klubs slowenischer Gemeinderäte in Kärnten, Lado Hajnžič, legte seine Funktion aus Protest gegen die Äußerungen des Grünabgeordneten Smolle in Angelegenheit Zellstofffabrik Obir zurück. In einem Gespräch mit dem Slovenski vestnik erklärte Hajnžič, daß die Vorgangsweise Smolles „unverantwortlich ist.“ Hajnžič selbst fühlt sich auch größtenteils übergangen: „Ich arbeite in der ARGE für die Erhaltung Obirs mit, mein Vater hat in Obir gearbeitet, mein Sohn hat die Möglichkeit in den Ferien dort einen Job zu finden. Darum kann ich es einfach nicht verstehen, daß sich Smolle mit dem Schicksal der Arbeiter und Bauern der Region ganz einfach spielt!“

Ob Hajnžič auch seine Funktion als Gemeinderat der EL im Eisenkappeler Gemeinderat zurücklegt, ist noch nicht entschieden. Hajnžič will sich diesbezüglich vorher noch mit einigen lokalen Funktionären beraten.

Meisterschaft in Eisenkappel

Der Slowenische Sportklub „Obir“ in Eisenkappel/Železna Kapla bekam vom Kärntner Landesruderverband die ehrenvolle Aufgabe übertragen, am 4. und 5. Februar in Leppen/Lepena die Landesmeisterschaft durchzuführen. Diese Vergabe ist auch als Anerkennung für die bisherige hervorragende Organisationstätigkeit und die guten Plazierungen der Ruderer des Vereines zu bewerten.

Aufruf an das demokratische Kärnten!

Im März 1989 finden die nächsten Landtagswahlen statt. Das Ergebnis steht schon heute fest: die drei Landtagsparteien behalten, was sie haben – die Regierungsmacht – und regieren weiterhin, wie sie es schon lange Zeit gewohnt sind.

Das Machtmonopol der drei Landtagsparteien hat die politische Kultur Kärntens entscheidend geprägt. Das „Kärntner Klima“ mittlerweile bundesweit als Klima mangelnder Demokratie und salonfähig gewordener rechtsextremer Propaganda bekannt, hat die Lebensqualität in diesem Land entschieden gesenkt.

Solange eine Minderheit selbstgenügsamer Heimatschützer mit antislowenischen und deutschnationalen Umlauten im Land den Ton angibt, wird Kärnten in den Augen der Welt ein Hort ewiggestriger bleiben.

Die Unterzeichneten meinen, daß die Landtagswahlen nur sinnvoll werden können, wenn alle oppositionellen Kräfte auf einer gemeinsamen überparteilichen und weltanschaulich breiten Wahlplattform kandidieren. Entweder wir versuchen den Zementblock im Landtag zu erschüttern, oder wir lassen uns weiter austricksen und

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Landesumweltreferat stellt fest: Maßnahmen von Obir haben Umweltverschmutzung reduziert

Landesumweltreferent Schiller und die Fachbeamten seines Ressorts erklärten auf einer Pressekonferenz in Eisenkappel, daß die Zellstofffabrik Obir fristgerecht alle vorgeschriebenen Maßnahmen zur Reduzierung der Umweltbelastung getroffen hat. Dr. Hellig wörtlich: „Obir hält alle gesundheitsrelevanten Grenzwerte ein!“, Univ. Prof. Dr. Kofler: „Für die Bevölkerung besteht jetzt keine Gefährdung mehr!“

Das waren die wichtigsten Aussagen, die auch beweisen, daß die Fabrik Obir bereit war, viel Geld und Opferbereitschaft in die Erhaltung des Werkes zu investieren. Auch der Landesumweltreferent konzedierte, daß „das Werk sehr kooperativ war und ungewöhnlich schnell die Auflagen erfüllt hat“. Schiller betonte, daß durch die von Obir getroffenen Maß-

nahmen eine beträchtliche Verringerung der Schwefeldioxydbelastungen bewirkten, und daß Obir zu diesen Schritten bereit war, obwohl das Werk dadurch Einbußen von 3 Millionen Schilling monatlich erleidet, da sich durch die verlängerte Kochzeit die Quantität und die Qualität des Zellstoffes verringern.

Diese Aussagen des Umweltreferenten und seiner

Fachbeamten bestätigten freilich auch die Werksleitung. Direktor Dipl. Ing. Feliks Wieser merkte an, daß nunmehr auch die Behörden das Bemühen des Werkes um die Weitererhaltung anerkannten. Wieser erklärte auch, daß die Eigentümer des Werkes, Slovenija papir, spätestens bis Ende Februar das endgültige Finanzierungskonzept vorlegen wird. Bezüglich Magdalen, so Wieser weiter, sei an Slovenija papir noch kein detailliertes Angebot herangetragen worden. Er, Wieser, sei aber überzeugt, daß „auf jeden Fall eine Entscheidung zugunsten Obirs fallen wird!“

TV-Sendungen in Slowenisch erst ab 2. April 1989

Der ursprünglich für den Jahresbeginn 1989 und später für 5. März vorgesehene Start des Volksgruppen-TV verzögert sich weiter. Neuer Termin ist nunmehr nach Auskunft des ORF-Landesintendanten Heinz Felsbach Sonntag, der 2. April 1989.

Wie der „Slovenski vestnik“ bereits berichtete, werden die TV-Sendungen für die Kärntner Slowenen, burgenländischen Kroaten und die madjarische Volksgruppe im Burgenland in Form eines 20-Minuten-Magazins jeden Sonntag zwischen 13 und 14 Uhr zur Ausstrahlung gelang-

gen. Das TV-Magazin in Slowenisch wird nur in Kärnten zu sehen sein, das TV-Magazin für Kroaten und Madjaren nur im Burgenland. In den übrigen österreichischen Bundesländern wird zur gleichen Zeit eine TV-Sendung für Gastarbeiter ausgestrahlt.

Der ORF erfüllt mit der

Einführung des Volksgruppen-TV teilweise eine langjährige Forderung der Kärntner Slowenen und der burgenländischen Koraten. Die Forderung nach einer Erweiterung der Sendezeit im Radio wurde vom ORF-Kuratorium hingegen wiederum auf die lange Bank geschoben.

Vollversammlung des Elternvereines am Bundesgymnasium für Slowenen

Eine erfolgreiche Bilanz über die geleistete Arbeit konnte der Elternverein am Bundesgymnasium für Slo-

wenen in Klagenfurt/Zdravenje staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu der Vollversammlung am vergangenen Samstag den Eltern vorlegen.

Elternvereinsvorsitzender Ivan P. Lukan und Direktor Dr. Reginald Vospornik nahmen in ihren Berichten auch zur geplanten Errichtung einer öffentlichen Zweisprachigen Handelsakademie für die Kärntner Slowenen Stellung. Beide Sprecher sprachen sich für die Installierung der Handelsakademie am BG für Slowenen in Klagenfurt aus. Der Versuch von Kärntner Politikern, das slowenische Gymnasium und die geplante Handelsakademie in eine Ghetto-Position zu drängen, wurde mit aller Deutlichkeit zurückgewiesen.

Den Aufruf haben unterzeichnet:

Bach Morissa, Busch Brigitte, Dr. Dermuts Susanne, Darnhofer-Demar Edith, Einspieler Marjeta, Fasching Rosi, Fischer Heino, Goesch Barbara, Mag. Gomos Georg, Gröblacher Milena, Univ.-prof. Gstettner Peter, Hanak Joschi, Hartl Barbara, Dr. Jelen Stefan, Kircher-Kohl Monika, Kolenik Lipej, Kordež Blaž st., Kukovica Franc, Marenits Franz, Messner Janko, Dr. Mračnikar Helga, Pasterk Miha, Schwarz Heinz, Stern Janja, Stern Marija, Dr. Sturm Marjan, Sturm Tonči, Šmid Mira, Dr. Wakounik Mirko, Wutte Janez-Luc, Wutti Gabriel.

Gurker Bischof Kapellari Erzbischof von Salzburg?

Die Gerüchte, wonach der Gurker Bischof Dr. Egon Kapellari die Nachfolger von Erzbischof Dr. Berg in Salzburg antreten soll, haben sich über das vergangene Wochenende verstärkt. Nach neuesten Informationen soll bereits heute der Ministerrat dieses Thema behandeln, Außenminister Dr. Alois Mock soll sogar von der Entscheidung des Papstes zugunsten Kapellaris in Kenntnis gesetzt worden sein. Der

Wutte-Luc 70

Der Vorsitzende des Verbandes der Kärntner Partisanen, Janez Wutte-Luc, stand am vergangenen Freitag im Hotel „Obir“ in Eisenkappel im Mittelpunkt zahlreicher Ehrungen aus Anlass seines 70. Geburtstages. Namens des Zentralverbandes gratulierte Vorsitzender Dipl.-Ing. Feliks Wieser, der in seiner Laudatio den Einsatz von Janez Wutte-Luc für die Befreiung Südkärntens vom faschistischen Joch des NS-Regimes hervorhob. Unter den zahlreichen Gratulanten waren namhafte Vertreter slowenischer Organisationen in Kärnten, Delegationen aus dem benachbarten Slowenien und der Generalkonsul der SFRJ in Klagenfurt, Borut Miklavčič.

Slowenischer Kulturverband zog Bilanz

Der Slowenische Kulturverband hielt am vergangenen Donnerstag seine Abschlusssitzung des Verwaltungs- und Kontrollausschusses ab, an der auch Vertreter der örtlichen Kulturvereine teilnahmen. Auf der Tagesordnung stand die Bilanz der Arbeit des Verbandes im Jahr 1988.

Vorerst wurde die Materie in verschiedenen Arbeitskreisen behandelt und dann unter dem Vorsitz vom Obmann Tomaž Ogris dem Plenum in einzelnen Berichten zur Kenntnis gebracht.

Es wurde mit Genugtuung festgestellt, daß der vorgesehene Arbeitsplan für das Jahr 1988, mit wenigen objektiv begründeten Ausnahmen, erfüllt wurde.

Dr. Egon Kapellari

Gurker Bischof selbst hat die Meldungen bisher in das „Reich der Phantasie“ verwiesen. Inzwischen wird auch bereits über die Nachfolge von Kapellari in der Diözese Gurk-Klagenfurt diskutiert. Erster Kandidat soll ein Franziskaner-Pater aus Lienz sein. Mit einer Entscheidung über den neuen Erzbischof von Salzburg ist möglicherweise schon morgen nach dem Ministerrat oder spätestens Mittwoch zu rechnen.

SPZ je obiskala delegacija ZKOS

Seja SPZ – bilanca uspešnega dela

Odbori Slovenske prosvetne zveze so se minuli četrtek pri Tednu v Zgornjih Zamanjah zbrali na zadnji skupni seji v tem letu. Na dnevnem redu je bil pregled dela naše osrednje kulturne organizacije v iztekajočem se letu. Sejo je začel predsednik nadzornega odbora dr. Franci Zwitter in potem zaprosil predsednika upravnega odbora Tomaža Ogrisa, da vodi sejo. Le-ta je predlagal, naj skupine posameznih krožkov, ki so bili konstituirani ob začetku leta, posebej pregledajo, če so naloge, ki so jih prevzele, v tekočem letu tudi opravile.

Iz poročil, ki so jih vodje posameznih krožkov podali skupnemu zboru, je bilo razvidno, da je bilo delovanje

SPZ v minulem letu zelo uspešno, kajti večino nalog, oz. načrtov, z nekaterimi malimi izjemami, so uresničili. Seveda je bila ob tem prisotna tudi trezna kritična presoja, namreč da vsega res ni bilo mogoče opraviti, da pa bi nekatere od zastavljenih nalog le lahko izvedli.

Globalno pa je bil predsednik upravnega odbora Tomaž Ogris z delom, predvsem v krajevnih društvih, pa tudi tajništva SPZ zadovoljen. Svoje delo so dobro opravili krožki za glasbeno, dramsko in literarno dejavnost. Prav ta področja pa zajemajo glavne naloge dela SPZ. Svoje zadovoljstvo nad delom odborov je izrazil tudi predsednik nadzornega odbora dr. Franci Zwitter, ki pa je ob tej prilož-

nosti le opozoril, naj bi v bodoče posvečali več skrbi negovanju koroške narodne pesmi, ki je sestavni del naše identitete. Tako predsednik nadzornega kot tudi upravnega odbora sta se tudi vsem zahvalila za požrtvovalno delo za ohranitev slovenske kulturne dejavnosti na Koroškem.

Zadnji del seje je bil namenjen načrtu dela SPZ v prihodnjem letu. Zato je Tomaž Ogris vse navzoče prosil, da do prihodnje seje, ki bo v začetku januarja, pripravijo svoje predloge. Ob koncu pa je odbornike povabil na skupno večerjo, pevci škocijanskega SPD „Vinko Poljanec“ pa so zapeli nekaj pesmi in tako doprinesli k vedremu delu seje.

Literatura in medkulturni odnosi

V programu predavanj inštituta za občo in primerjalno književnost na celovski univerzi že nekaj let velja posebna pozornost tudi slovenski literaturi na Koroškem. To je razvidno iz statusa inštituta, saj je pomemben sestavni del znanstvenega dela. Posebej velja omeniti dr. Johanna Strutza, ki se za to osebno prizadeva. Prav iz njegovih predavanj se je porodila tudi zamisel o simpoziju, ki ga je inštitut pod pokroviteljstvom kulturnega urada koroške deželne vlade priredil 12. in 13. decembra t. l.

MIHA PASTERK

„Literatura in medkulturni odnosi v regiji Alpe-Jadran ter v Švici“ je bilo geslo srečanja, na katerem so avtorji in znanstveniki iz Švice, Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije razpravljali o problemih interkulturnih odnosov in vlogi večjezičnosti v literaturi, osrednja tema simpozija pa je bila delovanje manjšinskega pisatelja med dvema kulturama in problem vzpostavljanja njegove identitete. Predavatelji so posebej osvetlili tudi odnose med sosednjimi literaturami s posebnim ozirom na regionalna težišča.

Medtem, ko je Peter V. Zima uvodoma spregovoril o dialogu, ki ga omogoča kom-

parativistika, so se Neva Šlibar, Anton Reininger in Primus H. Kuchler posvetili interkulturnemu sprejemanju. Šlibarjeva je razpravljala o literarnem ustvarjanju dvojezičnega avtorja in o sprejemanju avstrijske literature med slovenskimi pisatelji, Reininger pa je predaval o recepciji nove avstrijske literature v Italiji.

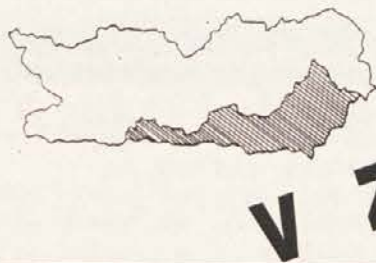
Gerhard Kofler je v svojem prispevku nakazal, kakšne možnosti nudi literaturi bikulturnost Južne Tirolske, Hans-Georg Grüning pa je spregovoril o dvojezičnosti v sodobni literaturi Južne Tirolske. Višek prvega dneva je bilo vsekakor predavanje Maje Haderlapove, ki se je poglobila v slovensko literaturo na Koroškem ali v „iskanje tretje poti“, kakor je po-

imenovala svoja razmišljanja.

O odnosih med dialektom in jezikom v sodobni italijanski literaturi v Trstu je govoril Elvio Guagnini, o razmerju med novejšo italijansko in slovensko literaturo v Italiji pa Miran Košuta. Amedeo Giacomini je predstavil sodobno liriko iz Furlanije, Eros Sequi pa literaturo Italijanov v Jugoslaviji, Manfred Gsteiger in Johann Strutz sta predavala o odnosih med literaturami v večjezični državi in o medregionalnem pojmu literature.

Iz zelo odprtih diskusij, ki so sledile predavanjem, so znanstveniki in besedni ustvarjalci odnesli marsikatero novo spoznanje, ki bo odločilno za bodoče ustvarjanje. Prav zaradi tega, ker je bil simpozij res svojevrsten, je dr. Johann Strutz v pogovoru za Slovenski vestnik obžaloval, da so slovenski mediji to srečanje skoraj povsem prezrli.

Vsem, ki se zanimajo za razmišljanja na simpoziju, bo na voljo tudi zbornik predavanj, ki bo izšel v založbi Lang.

V ZRCALU

Zasedanje društva upokojencev

ŠENTJAKOB – Društvo upokojencev v Šentjakobu v Rožu je imelo pred nedavnim svoj redni občni zbor. Dosedanji predsednik Florej Košat je po pozdravu navzočih izrekel zahvalo vsem aktivnim upokojencem, ki so doprinesli k delovanju društva. Tajnica je nato podala obširno poročilo o delovanju v zadnjih dveh letih, po poročilu blagajnika pa je občni zbor sprejel razrešnico staremu odboru. Glavna točka občnega zbora pa so bile volitve novega odbora, kateremu zdaj predseduje Miro Miškulnik iz Velike vasi. Podpredsednik je Jože Stornik iz Leš, tajnica Micka Miškulnik (nametnica Zorka Veber iz Šentjakoba), blagajnik je postal Flori Košat iz Podgorij (namestnik Franci Rehsmann iz

Šentjakoba). Za preglednika računov sta bila izvoljena Kristijan Schellander iz Bistrice ter Hanzej Kajžnik iz Svatena. Občni zbor se je iztekkel ob prijetnem kramljanju in izmenjavi mnenj.

KELAG: Novo predsedstvo

CELOVEC – Koroška elektriška družba Kelag je sklenila, da bosta od novega leta dalje mag. dr. Günther Bresitz in dipl. inž. dr. Hermann Egger nova člana predsedstva, saj sta dva člana prostovoljno odstopila. Pri Kelag poudarjajo, da je bila ta odločitev prvič sprejeta po objektivnih kriterijih (sposobnostih) ter da jo je soglasno sprejel ves nadzorni odbor.

Pet milijonov primanjkljaja

ŽELEZNA KAPLA – Kapelski občinski svet je na svoji zadnji seji obravnaval proračun za naslednje leto, ki ga spet ni bilo mogoče sestaviti izenačeno. Predračun namreč pri celotni vsoti izdatkov v višini 30,7 milijona izkazuje primanjkljaj skoraj pet milijonov šilingov. Seveda v tem proračunu še ni upoštevana možnost, da bo dežela prispevala določena sredstva iz sklada za kritje posebnih potreb. Toda dejstvo, da tudi izredni proračun vsebuje v bistvu le dve postavki, jasno kaže na to, da je tudi občinska blagajna zelo odvisna od nadaljnjega delovanja tovarne Obir. Le z njenimi davki lahko občina sploh še uresničuje potrebne komunalne storitve.

Prazna je očitno tudi blagajna za občinska stanovanja, saj je občinski svet za nekatera stanovanja sklenil povišanje stanarine od 6,20 na 11 šilingov za kvadratni meter, prispevke za vzdrževanje hiš pa so povišali od 2,50 na 4 šilinge. Tudi zdrav-

vilišče računa s primanjkljajem v višini skoraj 750.000 šilingov, kar je sicer skoraj za 30 odstotkov manj kot lani, kljub temu pa še kar lepa vsota, ki jo mora občina pokriti iz svojega rednega proračuna.

Pavle Kurnik (slika), dolgoletni in priljubljeni vodja kapelskega občinskega urada, se je z novim letom upokojil. Njegov naslednik bo Christian Koschlak. Kurniku uredništvo Slovenskega vestnika želi še obilo zdravja in zadovoljstva v zaslužnem pokoju.

Preiskave v zadevi Lutz...

VELIKOVEC – Božično „presenečenje“ prav posebne sorte je svojim delavcem pripravil velekoncern Lutz v Velikovu: vsi delavci tega podjetja, nekatere je Lutz zvalil v svoje podjetje celo od drugih tovrstnih firm v okraju – se morajo namreč odpovedati božični plači – pravtako pa tudi 14. mesečni plači za dopust. To se je izvedelo šele pred kratkim, ker doslej tudi delovni urad in Delavska zbornica nista imela originala delovne pogodbe.

Šele te dni je eden izmed Lutzovih delavcev, ki je odpovedal službo („Lutz plača daleč pod kolektivno pogodbo, podpisati bi moral, da se odpovedujem 13. in 14. plači, povrh tega pa nas včasih celo sili, da moramo tedensko opraviti skoraj 40 nadur“), Delavski zbornici izročil tako delovno pogodbo. Delovni urad Lutzu zdaj ne posreduje več brezposelnih delavcev, Delavska zbornica pa delovanje podjetja službeno-pravno preiskuje.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4, 9020 Celovec
brezplačno izposoja knjige in revije in ima svoje prostore
v Mladinski domu v Celovcu.
Izposoja: ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
sreda, četrtek, petek od 8. do 16. ure

Glasbeno področje
(notografsko gradivo)

ARTAČ Hanzi: Ob reki Dravci

25 pesmi za mešani zbor. Skladbe na besedila Milke Hartmanove – Celovec: Drava, 1985 – 114 str.

ARTAČ Hanzi: Pevec izpod Obirja

[Partiture] – [1. natis] – Lj.: Delavska enotnost, 1988 – 116 str. (Zbirka Koroška pota)

KERNJAK Pavle: Rož, Podjuna, Zila

zbirka pesmi Pavla Kernjaka – Celovec: Slovenska prosvetna zveza, 1980 – 82 str.

POGAČNIK Bogdan:

Pavle Kernjak: pel je za vse

V Celovcu: Drava, 151 str.: ilustr.

KRAMOLC Luka: Koroške viže

bukovniki, vižarji in pevci – Maribor: Obzorja, 1976 – 109 str.

KOVAČIČ Jožko: Sem zaljubljen bil:
slovenske ljudske pesmi

Celovec: Krščanska kulturna zveza: Slovenska prosvetna zveza, 1987 – 48 str.

KUMER Zmaga: Slovenske ljudske pesmi
Koroške: Ziljska dolina

Lj.: Inštitut za slovensko narodopisje; Trst: Založništvo tržaškega tiska; Celovec: Drava, 1986 – 654 str.

Življenjepisi v besedi in sliki

iz Knjižne zbirke „Obrazi“

Josip Jurčič: besedilo napisal in slike izbral Gregor Kocijan – Ljubljana: Mladinska knjiga – 40 str.: ilustr.

Anton Tomaž Linhart: besedilo napisal in slike izbral Mirko Zupančič – Lj.: Mladinska knjiga – 28 str.: ilustr.

Josip Murn Aleksandrov: besedilo napisal in slike izbral Vladimir Osolnik – Lj.: Mladinska knjiga – 32 str.: ilustr.

France Prešeren: besedilo napisal in slike izbral Gregor Kocijan – Lj.: Mladinska knjiga – 32 str.: ilustr.

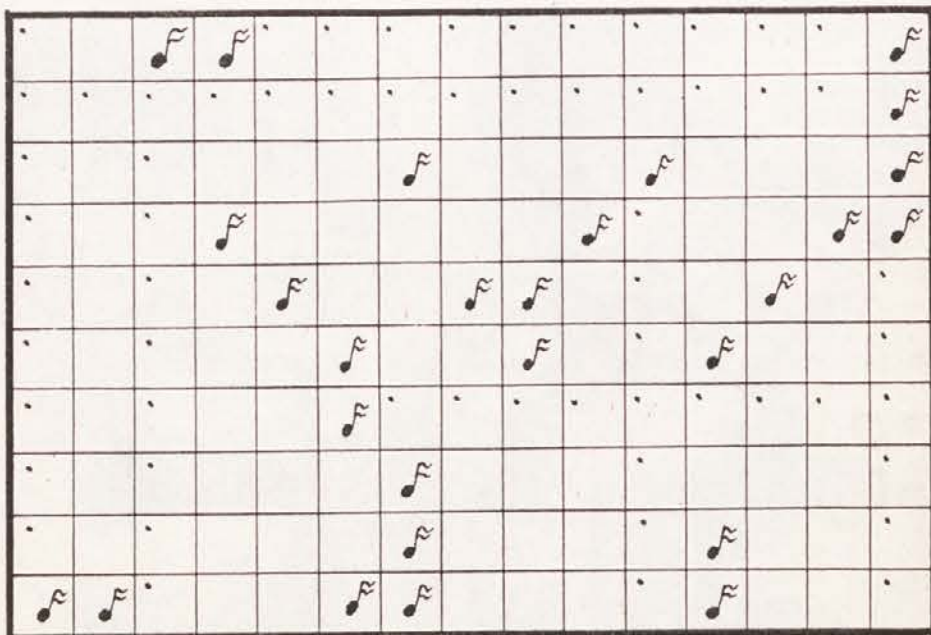
Prežihov Voranc: besedilo napisal in slike izbral Drago Druškovič – Lj.: Mladinska knjiga – 48 str.: ilustr.

Primož Trubar: besedilo je napisal Jože Pogačnik – Lj.: Mladinska knjiga – 36 str.: ilustr.

Janez Vajkard Valvasor: besedilo je napisal in slike izbral Branko Reisp. – Lj.: Mladinska knjiga – 32 str.: ilustr.

Jurij Vega: besedilo napisal in slike izbral Sandi Sitar – Lj.: Mladinska knjiga – 24 str.: ilustr.

Oton Župančič: besedilo napisal in slike izbral Janez Mušič – Lj.: Mladinska knjiga – 44 str.: ilustr.
VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA!

Kombinacijska križanka
s skladatelji

Spodnje besede s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik križanke. Na poljih s pikicami boste po končanem reševanju dobili priimke sedmih znanih ruskih skladateljev.

2 črki: BG LO NA PB RD RK SP ŠP UR VO

3 črke: ALK BAN ICA IST IVA KAS NIT OIL RAA REA SOD

4 črke: AKAI AONI JAKA KOEN LOŠČ OBOR SKET TARN VRIJ

5 črk: ALENA FIRMA JAGAL OSLAR PASAT SKRAD TALIJ TIKAL

6 črk: BIKILA ELSNER OLUPEK RMANEC SUKNAR VIKEND

8 črk: SANDOLIN

9 črk: BILABIALI

sestavil Jože Petelin

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 19. 12. 1988

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,10	12,70
za 1 angleški funt	£	21,90	23,10
za 100 franc. frankov	f	201,00	211,00
za 100 ital. lir	Lit	0,93	0,98
za 100 dinarjev	DIN	0,20	0,28
za 100 švic. frankov	sfr	824,00	844,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	614,50	630,50
za 100 nemških mark	DM	694,70	711,10

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

5 27 31 36 38 41 (2)
Joker: 893553 b.j.

TOTO

12X 22X XXX 2X1
Stava: 2:1, 0:1, 0:0, 0:2 b.j.

Pridite vsi
na tradicionalni

v soboto,
7. januarja 1989
ob 19.30 uri

velika dvorana
Doma sindikata Celovec

Igrata ansambla:
Henček iz Slovenije in
Zmeda iz Sentprimozha
gost: Slovenski oktet

Slovenska prosvetna zveza

Rezervacije sprejmejo
SPZ – 514300-20

Henček iz Novega mesta

KAROLINA KOLMANIČ
Izzvenela je pesem

Neko doslej neznano čustvo se je vsililo in se bohotno razraščalo v njem. Bog, bo to danes majhno, neboljeno bitje zadušilo njeno ljubezen do nje? Je to tista podtalna ljubosumnost, ki tokrat ni naperjena na neznanega moškega, temveč na otroka? V možganih se je boril s kopico abstraktnih besed. Zato nobena ni imela moči, da bi mu odgnila tanci negotovosti.

Njen tihi prihod in nemo vabilo z ukrivljenim kazalcem ga je iztrgalo iz mučnih misli in ko je na mizi zagledal zvrhano košarico domačega kruha, krožnik mesa in skledo zdravih jabolk, so se osipale plehke misli.

Vera mu je delala družbo pri jedi. Sama je segla le po koščku kruha in rumenem debeljem jabolku. Kdaj pa kdaj se je zazrla vanj, kako hlastno je

zasajal svoje zobe v kruh. Čisto jasno ve: njen je, kadar je, hodi, jo objema in jo ljubi. To je človek široko razgledan, z določenim poletom, z vsako pretehtano besedo, z neustavljivo voljo.

Spomladi je kar ozelenela. Igrišče ob šoli je zaživelo. Prebivalci bloka, ki so imeli svoje gredice v bližini, so prilezli iz stanovanj in se nastavljali soncu kakor martinčki ali obdelovali svoje skromne krpice zemlje. Tudi Vera je podedovala po prejšnjem lastniku svoje štiri gredice in si že načrtovala solato, čebulo, peteršilj in korenček.

Zravnila se je in se ozrla po Igorju, ki se je podil po vasi z otroki. Najraje pa je s sosedom Jurčkom hodil v gozdlič za blokom. Tam je bil njun svet. Pozimi sta nosila vevericam orehe in nastavljala hrano pti-

cam v krmilnice. Zdaj, ko je april tudi gozd že krepko prebudil, je bilo tam še bolj zanimivo.

„Mami, stric Andrej je prišel!“ je sopihal proti vrtu. Vera si je obrisala roke v predpasnik, si z robcem šla preko potnega čela in se odpravila po potki mimo bloka na dvorišče. Andrej je stal razkoračen ob rjasto rdečem poljskem fiatu in se skrivnostno nasmihal.

„Oho, fant, si padel s konja na osla!“ ga je podražila sestra.

„Stooenka je preveč žejna v tem kritičnem času in za dva je ta mercedes dovolj.“

„Pridi gor, najbrž si lačen!“

„Tu na dvorišču se res ne bom poslovil. No, kako ti uga-ja?“

„Kaj? Avto misliš? Dober je. Si stoenko prodal?“

„Kje pa? Saj veš, da oče ne

bi dovolil. Polovica je njegova.“

„Kako sta oče in mama? Zdi se mi, da tudi težko delata. Kaj se res ne misliš oženiti in pripeljati Marjetko k hiši? Tako pridna in skromna je.“

„Že, saj jo poznam. Samo ne bi se rad zaletel, kot si se ti,“ jo je prebodel z nepremišljenim in resničnim stavkom.

„Za svoj greh sem naredila dovolj pokore,“ je dejala z grenko obarvanim glasom.

„Oprosti, kar tako sem zinil. Veš, da se Emil zdravi na Pohorju?“

„Ne. To je dobro. Prejšnji mesec mi je tast poslal denar.“

„Torej le skrbijo za Igorja? Pošteno, kaj?“

„Nisem rekla, da ni. Le da

nikoli ne vem, kdaj bo prispel denar in koliko ga bo. Odrezke pa skrbno hranim, da bom nekoč lahko otroku pokazala, da je oče mislil tudi nanj.“

„Ja, kaj sem slišal! Menda se je zopet vrnil k Ireni. Verjetno se bosta poročila, ko bosta vidva ločena.“

„Prav in pošteno,“ je spregovorila in začutila naval krvi v glavi. „No, saj z ločitvijo ne bo imel težav.“

Brat je buljil nekam v kot, mimo nje, kot bi se kesal za izbrbljane besede. Nato je počasi segel v žep suknjice in skoraj s svečano kretnjo položil na mizo veliko rjavo ovojnico, iz katere je kukalo nekaj tisočakov.

(dalje prihodnjič)

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstrijskih šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.

Predstavitve v Železni Kapli

Veliko zanimanja za knjižni dar SPZ

V teh dneh Slovenska prosvetna zveza pri krajevnih društvih predstavlja svoj knjižni dar za leto 1989. Letos to povezuje z literarnimi branji avtorjev, katerih dela so vključena v knjižno zbirko za leto 1989. Ta predstavljena branja obiskuje precej ljubiteljev pisane besede, zato je za nove knjige dovolj zanimanja, ljudje radi segajo po njih!

Za „pokušnjo“ objavljamo kratko zgodbo iz Messnerjeve knjige *Gorše storije in pesem iz zbirke pesmi Ericha Frieda*, ki jih je v slovenščino prevedel Andrej Kokot.

Erich Fried Pravice in desničarji

Kdor ti danes
pušča pravico
do enakosti
a ne do tvojega jezika

ti bo jutri
(če bo slabo šlo)
pustil pravico do svobode
a ne vse
do enakosti

in pojutrišnjem
(če bo čas še hujši)
tvojo pravico do življenja
a ne vse do
prostosti

in enkrat med letom
če bo šlo zob za zob
ti tudi pravice do
življenja ne bo več dal

zato ne dovoli
da ti tvojo pravico puščajo
sam si jo moraš vzeti
vso pravico
do življenja in prostosti in
enakosti
in do lastnega jezika

Disident z zahoda

Celovski Komunikacijski center me je povabil, da bi bral v „Zasedeni hiši“ mesne občine iz svoje proze.

Moji poslušalci so bili sami ljudje raznih poklicev, zvečine študentje.

Bral sem pri sveči kakor v vojnem času po kakem bombnem napadu.

Soba v prvem nadstropju je bila polna.

Varnostni organ, eden mojih dobrih znancev, je stal pred branjem v hiši na lopi, vendar se je poslovil po francosko že med mojo prvo zgodbo.

Nikoli ne bom pozabil te njegove vljudnosti.

Po branju smo diskutirali o vprašanih, ki zadevajo in tarejo koroške Slovence.

Dva tedna poprej je v isti sobi bral moj prijatelj Peter Turrini. Šesto nadaljevanje svoje Alpske sage, zgodbo o Mariji v času nacizma. Pošten, realističen scenarij. Takšen, kakršni so vsi njegovi scenariji, ki jih je napi-

sal skupaj z Wilhelmom Pevnyjem. Drugi dan sem bral v *Kleine Zeitung* na kulturni strani posmehljiv naslov EIN ZAHMER TURRINI/POHLEVEN TURRINI.

Senzacionalno za vsako ceno. Zlasti za ceno poštenosti. Ne morem si predstavljati, da je bil Peter Turrini kdaj kak divjak. K mojemu bralnemu večeru ta recenzent sploh ni prišel. Študentu, ki je odgovarjal za organizacijo branja, je sporočil po telefonu kratko in jedrnat:

– Ne bom prišel na njegov bralni večer in tudi ne bom objavil nobenega poročila o njem. Saj nisem nor, da me bo potem glavni urednik zaradi Janka Messnerja jahal.

Dobro razumem tega recenzenta, kruhoborca.

Ima popolnoma prav – kot koroška žurnalja.

Njegov šef je avstrijski strokovnjak za disidente z vzhoda.

Jaz sem pa disident z zahoda.

Jo sog amol, gibt's denn dōs a?

Pisatelj Janko Messner

TRIBUNA BRALCEV

Cankar in Kralj na Betajnovi

Ob vseh pozitivnih napovedih, ki so naznanjale Cankarjevo dramo pred njeno uprizoritvijo v Celovcu, se me je polotila neprijetna slutnja in mi motila pričakovanje „novega, časa primerne“ prikaza Kralja na Betajnovi, te pomembne umetnine našega velikega pisca.

Dostikrat so poskusi transformiranja osnovnih konceptov literarnih in odrskih del na moderne oblike že izmaličili celotno vsebinsko podobo izvirne izpovedi. To se je dogajalo že tudi pri Cankarjevih delih. Njegovo kritično prikazovanje družbe in razkrivanje njenih slabosti je bilo že nekdanj trn v peti nekaterim krogom, ki so se čutili prizadeti in se niso radi ogledali v zrcalu Cankarjeve družbene kritike, ki svoje ostrine ni izgubila tudi v literarni in dramaturški obliki. Ker pa nikoli ni bilo mogoče prezreti Cankarjeve veličine, utišati glas preroka dni, ki so se že bližali, so ga nekateri zreducirali na odlomke iz raznih tekstov njegovih del in ga tako iztrganega iz konteksta zaokrožene misli proglasili za svojega.

„Mati, domovina, bog...“, te globoke besede njegove – v vesoljnem človekoljublju in domovinski ljubezni – zasidrane filozofije so bile v upravičevanje bratomornega početja v podporo okupatorjevim težnjam zadnje svetovne vojne zapisane tudi na krvavih zastavah na slovenskih tleh. To je samo en, čeprav najbolj žalosten primer zlorabe njegovega imena in dela. Tudi sicer niso bila redka stremljenja, da bi iz njegovega celotnega dela izločili vso progresivno politično in literarno idejnost, ki vsebuje resnično podobo ustvarjanja ter genialne osebnosti, v vsem svojem življenju in delu predane človeškemu napredku v boju proti socialnemu izkoriščanju.

In „Kralj na Betajnovi“ – ta dosledna, prav marksistično utemeljena analiza socialnih protislovij in brutalnega stremljenja po oblasti, z vsem svojim tipičnim družbenim obeležjem, ki je že vedno obstajalo in je prisotno tudi danes – ta naj bi spet zašel med nas in po nepotrebnem razburjal našo milo domačo idilo, nepokvarjeno od socialnega trenja in revolucionarnih nagibov. Spet sem se spomnil nekdanje hodiške predstave te znamenite igre, ki jo je v letu 1949 uprizorilo tamkajšnje domače prosvetno društvo in ji je takoj po njeni prvi uprizoritvi klerikalna oblast prilepila indeks, verjetno z namenom, da bi se ob njenem nadaljnjem uprizorjanju morda ne zgodilo to, kar je Cankar že nekdanj

predvideval, da „bo ljudstvo spoznalo resnico in postalo rabiatno“ ... in morda počelo še kaj drugega.

Ni čuda torej, da so se mi ob napovedi ponovne uprizoritve te igre na naših tleh pri vseh danih okoliščinah pojavili dvomi. Vendar tržaški „Kralj na Betajnovi“ v svoji novi priredbi ni izgubil svojega prvotnega obraza, prišel je tak, kakršnega je nekdanj ustvarilo Cankarjevo pero, ki ni poznalo kompromisov in je kot Kristus z bičem nad prekupčevalci v templju neizprosno udrihalo po gnilobi pokvarjene družbe. V svoji za vse čase veljavni izpovedi ga je nova priredba samo presadila v svet, ki je sicer postal drugačen po svoji strukturi, toda nespremenjen po stremljenju predvsem oblastniške družbe in vseh njenih stebrov in priganjačev najrazličnejših, a vendar zelo določenih družbenih kategorij. Prekanjeno despotstvo si slej ko prej v mafiozni maniji utira pot in strah od tega grabežljivega pohoda prizadetih mu jamči uspeh. Slaboten poskus socialnega upora brez širšega trdnega zaledja podleže brutalni sili in zločinu, ki je v oblastniškem konceptu nujno programiran. V tem prikazu Kralj na Betajnovi ni vezan niti na slovensko kmečko ognjišče niti mu niso mar slovenskega življa iztrebljene slovenske vasice, njegova področja se nahajajo v internacionalnih razsežnostih, njegovo prizorišče je povsod tam, kjer kruto nasilje gazi v krvi preko „toplih človeških trupel“, povsod tam je tudi prisotna vsa problematika, ki jo razkriva ta realna prispodoba oblastniške neutešenosti in njenega trinošstva. V tej dramaturški zasnovi Ivan Cankar preraste vse okvire utesnjene nacionalnosti in povzdigne slovensko dramsko umetnost na raven mednarodne pomembnosti.

Vse te odlično izklesane značaje, ki jih Cankar riše v dosledni natančnosti, so naši tržaški gostje upodobili s pravnim umetniškim zanosom in jih spojili v celoto dogajanja. Zato je ta predstava tudi tako silovito odjeknila med vsem pisanim občinstvom, kajti nihče se ni mogel izmakniti njenemu trdemu objemu, pa naj bi mu bil še tako oduren.

S svojim mojstrom se je režiser, ko je iskal sodobno obliko za Kralja na Betajnovi, za to neprikrto prispodobo ostudne igre človeštva, pogovarjal spoštljivo. Zadovoljni lahko pozabimo vse občutke rahlih dvomov, ki so se morda marsikomu porajali ob neljubih spominih. Še večkrat pa bi si želeli takih razburljivih pobud in tako krepkih kulturnih vzponov.

Tonči Schlapper

Wiegele najboljši

Zahomški skakalec Franci Wiegele se na skakalnicah v Sapporu očitno dobro počuti. Medtem ko se v soboto na mali skakalnici še ni najbolje znašel, pa je v nedeljo na veliki skakalnici pokazal, kaj zna: s skokoma 97 in 94 metrov ter z oceno 165 točk se je uvrstil na dvanajsto mesto in bil tako najboljši Avstrijec.

Na letošnjih skakalnih tekmovanjih vedno znova prese- neča Šved Jan Boklöv, ki skače z novo skakalno tehni-

ko. V zraku namreč smučki nima paralelno eno ob drugi, temveč v obliki črke V. Boklöv in njegovi trenerji zat- rjujejo, da ta način skakanja omogoča boljše aerodinami- ko, se pravi, da skakalec boljše „plava po zraku. Boklövi konkurenti pa zatru- jejo, da je ta način letenja tudi nevarnejši, saj je možnost padca večja. Zaenkrat pa Boklöva ta mnenja preveč ne prizadenejo: „Saj sem uspe- šen“, pravi.

Sankarji SŠK Obir se pripravljajo na novo sezono. Na sliki z leve: F. Ošina, Karničar, A. Miklau, Kogoj (trener naraščaja), R. Osojnik, F. Miklau in F. Osojnik

Slika: Kokot

Drugi naslov za Jano Jelen

Jana Jelen, izvrstna športnica SŠK Obir iz Železna Kaple, je letos osvojila že svoj drugi naslov koroške karate prvakinja. V Wolfsbergu je tokrat zmagala v splošnem razredu pred svojo klubsko kolegico Sandro Kopasič (tako sta dosegli prav enako uvrstitev kot pred nekaj tedni na mladinskem prvenstvu). Valerij Sitter (slika), Hanzi Urank in Josef Schmautz pa so se pri moških bolj skromno odrezali.

Priprave so v polnem teku...

Sankarji Slovenskega športnega kluba Obir se vestno pripravijo na novo sezono. Še posebej so vneti ob dejstvu, da bodo letos prvič priredili tudi deželno sankško prvenstvo na progi Lepena-Koprivna. Pa tudi sicer se zelo prizadevajo, da bi se letos ponovno uveljavili v samem koroškem vrhu. Naj se na kratko spomnimo lanskih uspehov: Hanzi Smrtnik je osvojil koroški pokal, pa tudi Fridi Osojnik, Klavdija Miklau, Jozi Karničar in Vili

Uršič so na mednarodnih tek- mah zasedli odlična mesta. Seveda je jasno, da želijo člani SŠK Obir te uspehe tudi letos ponoviti.

Zato se sankarji vsak teden zbirajo v glavni šoli v Železni Kapli, da bi se na novo sezo- no, ki jo že nestrpnost čakajo vsaj kondicijsko pripravili. Za mlajše športnike letos skrbi predvsem Hubert Kogoj, ki je bil tudi sam akti- ven športnik, zdaj pa zaradi poškodbe na hrbtenici ne more več tekmovali. Že bolj

uveljavljeni tekmovalci se potijo pod vodstvom Fridija Osojnika, ki je v pogovoru za Slovenski vestnik dejal: „Naš cilj je, da bi bili predvsem v splošnem razredu moških in žensk tudi letos med najbolj- šimi. Najbolj pa bi bili veseli, če bi 4. in 5. februarja v Koprivni na deželnem prven- stvu, ki ga prirejamo prav mi, pobrali nekaj kolajn...“ Sodeč po prizadevnosti, s katero se pripravljajo, jim te možnosti lahko pripišemo.

-ma

KÄRNTNER LAND-ES

Trgovska družba z o.j.
Handelsgesellschaft m.b.H.

ŠPECIJALITETE OD PURANA
PUTENSPEZIALITÄTEN

A-9020

St. Veiter Str.

Telefon 0 463/23 4 06

CELOVEC/KLAGENFURT

Siebenhügelstraße 75

Telex 42 2897

Izvrstni lahki recept za osveščene o kalorijah

B O N

S tem bonom dobite približno 1 kg puranovih prsi brezplačno, če nas obiščete v naši trgovini na Šentviški cesti 42 v Celovcu. Akcija bo zaključena 24. 12. 1988. Posamezna oseba lahko izkoristi le 1 bon.

Mit diesem Bon erhalten Sie circa 1 kg Putenbrüste gratis, wenn Sie uns in unserem Geschäft in der St. Veiterstraße 42 in Klagenfurt besuchen. Die Aktion läuft bis 24. 12. 1988, pro Person kann nur 1 Gutschein eingelöst werden.

Ime/Name:
Naslov/Anschrift:

Pečene puranove prsi v celem

Potrebujete: puranove prsi (pribl. 800 g do 1 kg), sol, nekaj masla ali margarine za pečenje.

Prikuha: Poljubna zelenjava in sadje

Pripravite: Surove puranove prsi posolite in jih prelijete z razpuščenim maslom ali margarino; pečico že prej zagrejte, nato pa puranove prsi zlato- rjavo zapečete (meso lahko pečete tudi v foliji). Medtem pripravite ze- lenjavo in sadje.

Kuhate: Med pečenjem meso vedno spet prelivajte; pečete približno 50 minut. Zelenjavo dušite v nekoliko masti, buljona, soli in popra. Narezano sadje segrejte v malo masti. Meso razrežete in servirate tako, da je ze- lenjava na eni, sadje pa na drugi strani pečenke. Pijača: priporočamo rožnato vino z Gradiščanskega.